

ŠŮTEK

Uvnitř najdete:

Dušíčky

Projekt „To jsem já“

Zájezd do Prahy

Maryša

Žákovská knihovna

Rozhovor

Listopad v MŠ

17. listopad

Podzim v družině

Svatý Martin

Den díkůvzdání

Malá Proseč Terézy Novákové

DUŠIČKY

Tak pěkně je pojmenován 2. listopad. Den, v němž již po staletí vzpomínáme na všechny své zemřelé. Dušičky nahradily původní keltský svátek Samhain, který se slavil v den keltského nového roku, v němž se podle keltské víry prolíná náš svět se

světem mrtvých.

A právě noc z 31. 10. na 1. 11. měla mít magickou sílu, neboť se věřilo, že z hrobů vystupují duše zemřelých předků a vcházejí do světa živých. Kelové pak zapalovali ohně, aby se duše pozůstalých mohla ohřát a strávit s nimi noc. V mnoha zemích se právě v tuto noc kladly na prahy domů nebo za okna svítilny, vydlabané z řep, tuřínů a podobně, aby těmto duším ukázaly

cestu domů, odtud se pak nejspíš odvíjí i počátek americké tradice dlabání dýní.

2. listopadu se svátky zesnulých konají asi od roku 998, kdy je zavedl francouzský opat Odillo, a předchází jim Svátek všech svatých (1. 11.). Ten je věnován všem zesnulým lidem, kteří se za svoji zbožnost dostali do nebe.

Naopak Dušičky jsou vzpomínkou na zesnulé, kteří ještě nejsou na tuto skutečnost připraveni a procházejí fází očišťování v Očistci.

Svíčky, zapálené na hrobech, byly a jsou přenesenou formou této tradice. Proto se také tradovalo, že když 2. listopadu prší, oplakávají duše své hříchy. Naši předci proto v tento den dávali do lamp na hrobech místo oleje máslo. Duchové, kteří směli opustit Očistec, si jím mohli pomazat popáleniny od očištného ohně.

Dušičky se slaví v celém křesťanském světě, ovšem každá země do tohoto dne vnáší své zvyklosti a tradice. Stejně tak je tomu i v USA, kde se tomuto dni říká Halloween (pochází z původního All Hallow's Day). Výzdoba z dýní a jejich přenesených motivů vypadá pěkně také proto, že všechny odstíny od žluté, přes oranžovou až po hnědočervenou zkrátka a dobře patří do palety podzimních barev.

V některých krajích se v minulosti rovněž peklo zvláštní pečivo, nazývané „dušičky“ pro pocestné, chudý lid i žebráky. Někde se dokonce tvarovalo do podoby kostí.

Michaela Kynclová, Tomáš Košnar

D

U

Š

I

Č

K

Y

TO JSEM JÁ

V rámci výtvarné výchovy se zapojili žáci 7. A a 7. B do mezinárodního projektu s názvem Já jsem....

Projekt „Já jsem /I'm“ je ojedinělý umělecký počín mezinárodně uznávaného umělce, který chce zábavnou formou bez nároku na honorář oslovit a odměnit žáky a studenty z celého světa.

Do mezinárodní verze „Já jsem /I'm“ se již připojily školy a instituce v následujících městech: Toronto (Kanada), New York (USA), Boston (USA), Dubai (SAE), Stockholm (Švédsko), Edinburgh (Skotsko), Wellington (Nový Zéland), Londýn (Velká Británie), Bombaj (Indie), Karáčí (Pákistán), Káthmándú (Nepál), Sydney (Austrálie), Berlín (Německo), Tokio (Japonsko), Kuvajt (Kuvajt) a Praha, Slaný, Zlín (Česká republika).

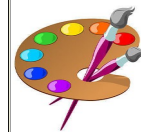
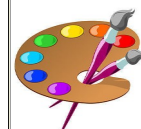
A jak to celé funguje? Žáci si vyberou dvě až tři osobnosti ze seznamu nabízených portrétů (historických, současných, zajímavých, záporných...). Na základě výběru zašle umělec učiteli sadu obrazů spolu s popisy a příběhy od ostatních žáků, kteří už si tato díla vybrali.

Naši žáci pak přidají vlastní komentáře, stačí věta či krátký odstavec. Okomentované obrazy pošle učitel zpět umělci. Umělec opakuje potom tento krok v další škole, v jiném městě nebo zemi, pokud si obraz okomentované osobnosti opět někdo vy-

bral.

Po skončení projektu, (předpokládáme v roce 2022), je plánovaná společná výstava v muzeu, kde budou vystaveny obrazy spolu se všemi komentáři všech dětí, které se zapojily.

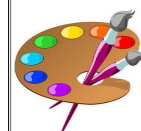
Mgr. Milena Tobiášová, Mgr. Karla Nováková

MY TOWN

... to je téma, kterým se teď čtvrtáci zabývají v angličtině. Rozhodli jsme se vyrazit do terénu a znalosti angličtiny potrénovat přímo ve městě. Čtvrtákům se dařilo opravdu výtečně. Během dvaceti minut se stihli v mapě zorientovat a anglicky pojmenovat 15 vyznačených míst. Well done, my friends:-)

Mgr. Milena Tobiášová

ZÁJEZD DO PRAHY

V pondělí 8. listopadu vyrazili žáci 9. třídy za doprovodu pedagogů a některých rodičů na zájezd do Prahy.

Návštěvu hlavního města jsme zahájili prohlídkou Pražského hradu, kde jsme mimo jiné zhlédli střídání hradní stráže nebo navštívili Chrám sv. Víta.

Prohlídku Pražského hradu jsme zakončili ve Zlaté uličce. Odtud jsme pokračovali procházkou Nerudovou ulicí, přes Karlův most až na Staroměstské náměstí a následně na Václavské náměstí.

V podvečerních hodinách jsme došli do Národního divadla, kde jsme zhlédli moderní zpracování klasické divadelní hry Maryša od Aloise a Viléma Mrštíkových.

Divadelní představení i samotnou návštěvu Prahy jsme si všichni užili.

Mgr. Lenka Tomášková

E

X

K

U

R

Z

E

MARYŠA

aneb

HRA, V NÍŽ O KAFE VŮBEC NEJDE

Nebude mnoho diváků, kteří by zasedli do hlediště, aniž by tušili, jak příběh dívky provdané proti její vůli a dohnané k zoufalému činu dopadne.

Kdyby šlo o detektivku, byla by tato všeobecná znalost spíše na škodu. Naštěstí existují příběhy, které stojí za to vyprávět vždy znovu a znovu.

Maryša je dramatická divadelní hra-tragédie Aloise a Viléma Mrštíků z roku 1894. Jde o nejvýznamnější výsledek vzájemné spolupráce bratří Mrštíků a patří k vrcholům jejich tvorby.

Námět, který si Alois přivezl z Těšan, původně zamýšlel zpracovat jako román, ale na Vilémův popud jej spolu napsali jako drama.

Premiéra *Maryši*, dramatu o pěti jednáních, byla v Národním divadle v Praze 9. května 1894, v Brně pak 27. října 1894.

Autoři při vzniku divadelní hry vycházeli (velmi volně) z životních osudů Marie Horákové z Těšan, která se jako dvacetiletá provdala za Felixe Turka, o patnáct let staršího vdovce se třemi dětmi. Ve skutečnosti ho však neotrávila, ale naopak s ním prožila 39 let společného života a vychovali tři další děti. Je pohřbena v Těšanech se svým manželem ve společném hrobě, na kterém je nápis: "*Napsáno drama, prožito větší*".

Hra je řazena k tomu nejlepšímu z české realistické dramatické tvorby; dodnes je často uváděna na domácích scénách.

Příběh řeší majetkové poměry a nerovný vztah muže a ženy; je ostrou kritikou poměrů na vesnici.

Mladá dívka – Maryša je dcerou bohatého sedláka Lízala, miluje však Francka, synka z chudé rodiny, který je právě odveden na vojnu do Brna.

Přišel se za Maryšou rozloučit, Lízal ho však zle vyhnal - má pro Maryšu vyhlédnutého jiného ženicha – bohatého mlynáře Vávru, vdovce se třemi dětmi. Přes Maryšin odpor, prosby a slzy přinutí Lízal za vydatné spolupráce své ženy a její tety Maryšu, aby si Vávru vzala. Manželství není šťastné, Vávra tráví více času v hospodě než doma, nakonec Maryšu i bije, s Maryšiným otcem se soudí o věno. Lízal vidí, že udělal chybu a snaží se Maryšu přesvědčit, aby se vrátila domů. Je však pozdě, Maryša už o to nestojí, odmítá mu odpustit, že ji do manželství nutil. Po dvou letech se vrací Franček z vojny a veřejně prohlašuje, že bude za Maryšou chodit. Přijde dokonce i do mlýna, kde se Maryšu snaží přesvědčit, aby s ním utekla do Brna. Maryša odmítá, bojí se hanby, kterou by způsobila sobě i celé rodině.

To, že se Vávra pokusí Francka zastřelit, nakonec Maryšu vyprovokuje k zoufalému činu – Maryša Vávru otráví jedem nasypaným do kávy.

Josef Halda
Miroslav Hrabovský

ŽIVO JE V ŽÁKOVSKÉ KNIHOVNĚ

Do žákovské knihovny v tomto školním roce mohou žáci z důvodu koronavirových opatření zatím chodit pouze společně se třídou. Provoz nyní probíhá tak, že po dohodě s knihovnicí mohou třídy přijít i v jiné dny, než jsou stanovené úterky a středy.

Všechny třídy, které již knihovnu navštívily, se seznámily s upraveným „Půjčovním řádem žákovské knihovny“.

Některé třídy měly v prostředí knihovny také výuku. Přiblížím vám to, co probíhalo v šestých třídách a ve tř. 7. B a 8. B. A něco málo o třídách páté a 4. B.

Šesté třídy zde byly s paními učitelkami Tomáškovou a Rychovou. Práci měly zaměřenou na seznámení se s prostředím knihovny, orientaci v ní a v žánrech literatury. Nejprve si žáci samostatně prohlíželi knížky, potom se rozdělili do skupinek, ve kterých pracovali. Úkolem bylo vyhledat knihy podle žánru, napsat autora, název knihy a proč si ji vybrali. Žánry byly:

pohádky,
báje a pověsti,
encyklopedie,
příběhy s dětským hrdinou,
příběhy se zvířecím hrdinou.

Každý žák představil „svoji“ knihu. Vyvozovali, podle čeho si knihu vybrali, zda podle obalu, názvu, autora, tématu atd.

Ve třídách 7. B a 8. B se konala čtenářská dílna, kterou vedla p. uč. Rychová.

Sedmáci si mohli přinést svoji knihu, kdo si nepřinesl, vybral si z knihovny. Před samotným čtením knih si každý žák vytáhl otázku a odpověděl na ni.

Příklady otázek: *Co o příběhu napovídá jeho název?*

Mohl by tento příběh souviset s tvým životem?

O čem vypovídá obal knihy?

Znáš jinou knihu od stejného autora?

Jaký asi bude hlavní hrdina?

Poté si asi 15 – 20 minut každý sám četl. Při čtení se měli žáci zaměřit na hlavního hrdinu. Po čtení následovaly otázky zaměřující se na hlavního hrdinu příběhů, např.:

Má hlavní postava kamarády? Jaké?

Jaké kladné/záporné vlastnosti má hlavní hrdina?

Naučil tě něco hlavní hrdina? Co to bylo?

Má hlavní hrdina z něčeho strach?

V čem je hlavní hrdina jiný než ty?

Díky otázkám se žáci více zamyslí nad tím, co čtou, více přemýšlejí o knize. U vzájemného sdílení odpovědí na otázky dostávají ostatní spolužáci nepřímo tipy na další knihy.

Čtenářská dílna 8. B třídy byla zaměřena na práci se společnou knihou, a to s knihou Jana Nerudy „Povídky malostranské“. V knihovně máme více vydání, proto mohli žáci porovnat přebaly a zamyslet se nad tím, zda by podle přebalu, bez názvu, poznali, že se jedná o stejnou knihu.

Paní učitelka pro práci třídy vybrala povídku „Doktor Kazisvět“. Před čtením žáci odpovídali na otázky: *O čem myslíš, že povídka bude? Bude to tragédie? Nebo komedie? Podle jména: Jaký asi je hlavní hrdina? (Hodný nebo zlý?)*

Žáci si podle jména mysleli, že bude zlý. Každý pak četl sám podle svého tempa. A byli překvapeni, že tomu tak nebylo, že doktor „Kazisvět“ zachránil lidský život.

M

E

Z

I

Poznali, že někdy může být název díla zavádějící. Z časových důvodů více třída nestihla. Jediná třída, která stihla být v knihovně dvakrát, je třída pátá.

V září si děti půjčily knížky, v říjnu si je přišli vyměnit, případně prodloužit vypůjčení, nebo je jen vrátit.

Žáci třídy 4. B při návštěvě knihovny přednášeli veselou báseň Michala Černíka „Vzpomínka na pravěké doby“, potom si někteří půjčili knížku.

Prejme si příznivou situaci, ať může půjčování probíhat průběžně.

Aktivita, které v knihovně proběhly, byly zajímavé, těším se na další.

Blanka Stodolová, knihovnice

K

N

I

H

A

M

I

I v tomto čísle jsme pro Vás vyzpovídali jednu z nových paní učitelek - tentokrát p. učitelku Adélu Zvárovou.

1. Pokud víme, tak bydlíte v Proseči. Jak se Vám tu líbí?

Ano, bydlím v Proseči a líbí se mi tu moc. Mám to tu ráda, obzvlášť Toulovcovy Maštale, kam často chodím načerpat energii na procházky nebo si zaběhat. Mnozí z vás mě tam často potkávají.

2. A jak se Vám líbí naše škola?

Líbí.

3. Překvapila Vás naše škola něčím?

ZŠ Proseč znám docela dobře, protože jsem sem před 10 lety také chodila, moje mamka tady pracuje, takže jsem kontakt se školou vlastně nikdy úplně neztratila. Nemůžu tedy říci, že by mě něco nějak hodně překvapilo.

4. Které předměty učíte?

Pouze dějepis a myslím, že mi to docela stačí. Mým hlasivkám to určitě stačí.

5. Čím jste chtěla být, když jste byla v našem věku?

Popravdě řečeno nevím. Já vlastně dodnes nevím, čím bych chtěla být. Dnešní doba je skvělá v tom, že si člověk může vyzkoušet různé práce, profese, specializace a rozhodnout se až za pochodu v dospělosti, případně svou práci velmi rychle a snadno změnit. Vy jste ve věku, kdy je na vás ze všech stran vyvíjen tlak, abyste si vybrali své budoucí profese. Někteří víte, jiní ne, a v pořádku jsou podle mě obě možnosti. Jednoho dne každý najde to svoje, v čem mu bude fajn, bude ho to bavit a užít si ho to. Já i ve svém věku patřím do té druhé skupiny. Prostě hledám, zkouším a učím se. Ta rozmanitost mě moc baví.

6. A proč jste si vybrala povolání učitelky?

Já si tohle povolání vlastně ani nevybrala. Souvisí to s mou životní filosofií, kterou jsem trochu popsala výše. Prostě si dle možností vyzkoušet více profesí, zhodnotit je, porovnat s ostatními a pak až se rozhodnout, která vyhraje a bude tou životní. K učitelství jsem se dostala trochu náhodou. Jsem vystudovaná historik a tady na ZŠ se uvolnilo místo dějepisáře, tak jsem si řekla, že to zkusím. Jestli jsem dobrá nebo špatná učitelka, nemůžu sama posoudit, to je na vás, které učím.

7. Chutná Vám v naší školní jídelně?

Na školní jídelnu nemám úplně dobré vzpomínky, takže ji nenavštěvuji. Slyšela jsem ale, že se to hodně zlepšilo.

8. Jaké máte záliby?

Cestování, výlety do přírody, historii a pečení.

9. Studujete ještě? Pokud ano, tak jaký obor?

Ano, ještě studuji. Program studia se jmenuje „Péče o kulturní dědictví.“ Je to kombinace historie, dějin umění a památkové péče.

10. Co byste chtěla dostat pod stromček?

Stejnou otázku mi pokládají moji blízcí a já každému říkám, že nevím. Musím to ještě vymyslet. Mám ráda překvapení.

Děkujeme Vám za rozhovor.

Jaroslav Šlégr, Matyáš Tobiáš

17. LISTOPAD

Letos jsme si připomněli už 32. výročí sametové revoluce. Tehdejší Československo se v listopadu roku 1989 vymanilo ze spárů totalitního režimu a slavilo návrat k demokracii. Co se stalo roku 1939 a 1989?

Den za svobodu a demokracii, to je 17. listopad. K tomuto datu se vážou hned dvě události, které od sebe dělí 50 let. První je z roku 1939, kdy byly nacisty uzavřeny vysoké školy. O 50 let později – tedy v roce 1989 – zase proběhly studentské protesty na Národní třídě, které vedly k pádu komunistického režimu. Státním svátkem se 17. listopad stal až v roce 2000, kdy občané České republiky poprvé oslavili nový státní svátek Den

boje za svobodu a demokracii. Do roku 2000 měl 17. listopad pouze status významného dne. Tento den si připomínají také na Slovensku.

ROK 1939

17. listopad 1939 je také známý jako Mezinárodní den studentstva. Den, který odkazuje na události v tehdejším protektorátu Čechy a Morava.

Protiokupační nálada ve společnosti vyvrcholila po pohřbu studenta lékařské fakulty UK Jana Opletala, který se konal 15. listopadu. Jan Opletal byl postřelen nacisty při demonstraci k 21. výročí vzniku Československa a na následky střelného zranění 11. listopadu zemřel. Tyto události vedly k protiokupačním protestům, na které reagoval Adolf Hitler 17. listopadu uzavřením všech českých vysokých škol. Následovalo zatýkání mezi studenty, 9 studentů, kteří podle Němců stáli v čele studentských organizací, bylo popraveno. Přes tisíc studentů bylo odvezeno do koncentračního tábora Sachsenhausen.

ROK 1989

17. listopad 1989, den, kdy v Praze začala sametová revoluce. Na Albertově se 17. listopadu u sídla lékařské fakulty UK sešlo několik tisíc studentů, aby si připomněli události, které se staly v roce 1939.

Na začátku klidná připomínka půlstoletí starých událostí se změnila v demonstraci proti tehdejšímu režimu. K večeru na Vyšehradě demonstrace oficiálně skončila, většina však chtěla v protestech pokračovat cestou do centra na Václavské náměstí.

Dav protestujících byl odkloněn policií a vydal se k Národnímu divadlu a pokračoval na Národní třídu. Policejní kordon zastavil demonstranty u obchodního domu Máj v ulici Na Perštýně, obklíčil je a uzavřel postranní ulice. Demonstranti byli vyzváni k opuštění prostoru, ale přes policejní kordon nebylo kudy, a tak začaly bezpečnostní složky studenty surově bít.

Takto tvrdý zásah zarezonoval v celé společnosti, která se rozhodla vzepřít dosavadnímu totalitnímu režimu, a tak začala sametová revoluce, která vedla k rozsáhlým změnám ve společnosti. Nakonec 24. listopadu odstoupilo vedení komunistické strany a 29. listopadu se stal prezidentem ČSSR Václav Havel.

Tomáš Schejbal, Pavel Vojtěch Pešata

LISTOPAD V MŠ

Během listopadu jsme se ve školce potýkali s velkou nemocností, jak u dětí, tak i u zaměstnanců. Přesto jsme uskutečnili několik akcí, proběhla logopedická depistáž i první přípravy na Vánoce.

SETKÁVÁNÍ PŘEDŠKOLÁKŮ

V letošním školním roce jsou předškoláci, kteří se chystají v září do školy, rozdělení do dvou tříd. Aby se lépe poznali, tak se předškolní děti scházejí už od rána v jedné třídě a tam potom spolu prožijí celé dopoledne.

Tato setkání proběhla již dvě, ve Včelíčkové třídě. Pro děti byly připraveny seznamovací a zábavné hry nebo skupinové činnosti. Děti se už těší na příští setkání v motýlkové třídě.

M

A

T

E

Ř

S

K

Á

ZDOBENÍ STROMEČKU U DOMU S PEČOVATELSKOU SLUŽBOU

Další naše návštěva seniorů se uskutečnila ve středu, před první adventní nedělí, kdy jsme se s dětmi vydali ozdobit vánoční stromeček u pečovatelského domu. Klienti domu celou dobu nadšeně pozorovali děti, jak stromeček strojí. Věříme, že jsme přinesli radost a potěšení v nadcházejícím adventu.

ZDOBENÍ STROMEČKU NA ZAHRADĚ MŠ

V pátek 26.11. jsme si ozdobili stromeček i na naší zahradě. Přesto, že jsme v tomto týdnu už jeden stromeček zdobili, neodradilo nás to od toho ozdobit ještě druhý.

Vánoční ozdoby jsou netradiční, vytvořené z přírodnin a jsou určené především pro ptáčky. Děti si zdobení stromečku užily a doufáme, že si tuto netradiční nádlku užijí i ptáčci.

Š

K

O

L

A

PODZIMNÍ RADOVÁNKY VE ŠKOLNÍ DRUŽINĚ

Měsíc listopad jsme prožili opět velmi pestře. Připomněli jsme si Dušičky - památku zesnulých, ale také Halloween, který se slaví v jiných zemích. V dalších dnech jsme poznávali jehličnaté i listnaté stromy a zvěř našich lesů.

Vyráběli jsme z přírodních materiálů a za příznivého počasí pobývali venku, kde se nám nejvíce zalíbilo skákání do kontejnerů plného listů a vyrábění přírodních mandal. Když nám počasí nepřeje, děti se velmi rády věnují konstruktivním hrám a šachům.

Mnohdy nám v pozdní odpoledne přijde vhod kdejaká chuťovka - jablko, pomeranč, tentokrát to byl štrůdl.

Konec měsíce se nesl v duchu příprav na Mikuláše a vánočního tvoření.

Kolektiv ŠD

**AŽ JE JARO NEBO ZIMA,
DRUŽINA JE PROSTĚ PRIMA.**

SVATÝ MARTIN

Svatý Martin se narodil roku 316 n.l. jako Martin Tourský. Jeho otec byl pohanský římský důstojník v římské provincii Horní Panonie, dnešním Maďarsku, a už v patnácti letech donutil Martina stát se vojákem. Legenda říká, že jedné chladné temné noci uviděl Martin na ulici polonahého žebráka, který ho žádal o almužnu. Martin ale peníze neměl, a protože chtěl žebráka alespoň ochránit před chladem, rozetnul svůj vojenský plášť na dvě poloviny a jednu mu daroval. Následující noc se mu zjevil Kristus oblečený právě do této poloviny pláště.

Pravděpodobně pod vlivem tohoto zjevení přijal Martin na Velkou noc roku 339 křest a rozhodl se zasvětit svůj život Bohu. Na opuštění vojska si ale musel počkat dalších zhruba 15 let, než dosáhl důstojnické hodnosti. V roce 372 přijal biskupský stolec v Tours, ale i přes své jmenování biskupem žil dále jako mnich v chatrči poblíž řeky Loiry, kde později vzniklo opatství Marmoutier.

Svatý Martin zemřel roku

397 v 81 letech v Candes u Tours. Je patronem vojáků, koní, jezdců, hus a vinařů a nejčastěji bývá zobrazován na koni s půlkou pláště a žebrákem.

Pro nás se sv. Martin spojuje především s vínem a husou, na jejíž přípravu jsme recept již několikrát uváděli. Tentokrát jsme pro Vás našli jiný recept, a sice na něco sladkého:

SVATOMARTINSKÉ ROHLÍČKY

Svatomartinské rohlíčky najdete v různých variacích a většinou se dělí na kynuté a nekynuté. Ty kynuté jsou o fous pracnější a dělají se z bohatšího těsta s máslem a vejci. Nekynuté rohlíčky se zase opírají o křehké těsto s velkým podílem másla a mají volně nakročeno do oblasti cukroví. Když je zasypete cukrem a necháte chvíli uležet, jsou prostě úplně dokonalé.

Jediná záludnost receptu je snad asi tvarování. Celé ho můžete najít na videu pod názvem receptu. Během první várky se dá určitě snadno nacvičit.

Bezťak se tu ale nehraje na krásu a veškeré nedokonalosti pak schováte pod čepicí z moučkového cukru. Takže žádný stres!

Suroviny:

450 g hladké mouky
250 g másla
4 žloutky
150 ml smetany (30 %)
2 lžice moučkového cukru
špetka soli

vejce na potřetí
moučkový cukr na zdobení

Na ořechovou náplň:
175 g mletých vlašských ořechů
125 g moučkového cukru
1 lžička vanilkového extraktu
2 bílky

Vanilkový extrakt v náplni můžete nahradit vanilkovým cukrem. Stejně tak můžete obměnit i samotnou náplň (vyloženě se tu nabízí maková).

DEN DÍKŮVZDÁNÍ

Každý čtvrtý čtvrtek v listopadu slaví Američané Den díkůvzdání, svátek připomínající oslavu první úrody, o kterou se dělili Poutníci (první američtí osadníci) a původní obyvatelé Ameriky.

Dnes je tento svátek dnem, kdy se scházejí rodiny a přátelé, aby si společně vychutnali sváteční jídlo a vyjádřili vděčnost za vše dobré, co život přináší. Typickým jídlem tohoto svátku je krocan s brusinkovou omáčkou, sladké štouchané brambory, dýňové a pekanové koláče.

Den díkůvzdání má původ ve slavnosti dožínek. V kultuře poutníků, kteří připluli z Anglie v roce 1620, i v kultuře domorodých Američanů, s nimiž se poutníci setkali, bývalo obvyklé vyjádřit poděkování za bohatou sklizeň.

Za první americký Den díkůvzdání je obecně považována třídní slavnost dožínek, která se konala v roce 1621 v kolonii Plymouth (část dnešního státu Massachusetts). Poutníci připluli o rok dříve na lodi Mayflower. Nepřivezli s sebou dostatek potravin a na setí plodin už bylo pozdě. Polovina kolonie během zimy 1620–1621 zemřela. Na jaře místní Indiáni kmene Wampanoag osadníky naučili pěstovat obilí (kukuřici) a další plodiny a pomohli jim osvojit si lov a rybolov. Ukázali také osadníkům, jak vařit brusinky, kukuřici a tykve.

Na podzim roku 1621 sklídili osadníci bohatou úrodu. Pozvali své dobrodince z kmene Wampanoag na hostinu, kde se podávali divocí krocani, kachny, husy, ryby a korýši, obilí, zelenina a sušené ovoce. Náčelník Wampanoagů Massasoit a příslušníci jeho kmene přinesli srnčí.

Dožínky se v Nové Anglii staly pravidelnou událostí. Den díkůvzdání se oslavoval v jednotlivých státech v různých termínech až do roku 1863, kdy prezident Abraham Lincoln prohlásil za národní svátek Díkůvzdání poslední listopadový čtvrtek. V roce 1941 podepsal prezident Franklin Roosevelt zákon, kterým Den díkůvzdání stanovil na čtvrtý (ne vždy poslední) čtvrtek v listopadu.

KROCANI JAKO SYMBOL

Krocani jsou pro Den díkůvzdání něco jako kapři pro Vánoce u nás. Stejně tak jako kapři jsou vykrmováni ve velkém, aby se pak v daný čas dostali do supermarketů, a stali se tak součástí opulentních oslav.

Krocan se stal široce chovaným ptákem. Tito jedinci pocházejí ze středního Laosu.

Prvním bílým osadníkům chyběly zkušenosti i správné zemědělské technologické postupy vhodné pro nový kontinent, takže úrody nebyly takové, jaké by se daly očekávat v Evropě. Jídelníček se proto často vylepšoval lovem, a krocan, který je domácím druhem Severní i

Střední Ameriky, byl velmi vítaným přilepšením. Pták, který může v přírodě vážit až 10 kg (v chovech jsou i mnohem těžší jedinci), s oblibou vyhledává pole, pastviny i savany, ale z důvodů ochrany se nevzdaluje daleko od lesnatého či křovinatého porostu. Jde o ptáka obvykle žijícího v hejnech, samci se ale potulují osamoceně, což je pro

lovce vždycky výhoda. Když se tedy začalo řešit, čím na Den díkůvzdání nakrmit velkou rodinu, nemuselo se pro řešení chodit daleko.

NADÍVANÝ KROCAN

Med, máslo, olivový olej, šalvěj... recept „jako od babičky“ má pravděpodobně každá americká rodina. Nicméně základ, podobně jako u vánočního kapra, bude stejný. Ke krocanovi, ať už je připraven jakkoliv, nesmí chybět brusinková omáčka. Sáhne-li k české vánoční analogii, tak je to podobné jako bramborový salát

Krocan je v Den díkůvzdání skutečnou klasikou, jí se v 90–95 % amerických rodin. V USA se každoročně prodá asi 280 milionů krocanů o celkové hmotnosti 3 miliony tun, přičemž naprostá většina se sní na konci listopadu. A kolik se za krocany každoročně utratí? Letos Američany stáli krocani na Den díkůvzdání 1,1 miliardy dolarů.

Jaroslav Šlégr, Matyáš Albrecht

NEPŘEHLÉDNĚTE:

ZŠ a MŠ Proseč, město Proseč a Městská knihovna Proseč vyhláší

XII. ročník celostátní literární soutěže dětí ZŠ,
odpovídajících ročníků víceletých gymnázií
a mladých začínajících autorů do 35 let

MLADÁ PROSEČ TERÉZY NOVÁKOVÉ

www.terezanovakova.cz

Podmínky a organizace soutěže :

Pořadatelé: ZŠ a MŠ Proseč, město Proseč a Městská knihovna Proseč

Soutěžní kategorie: I.....4.- 5. ročník ZŠ
II.....6.- 7. ročník ZŠ
III.....8.- 9. ročník ZŠ a jim odpovídající
ročníky víceletých gymnázií.
IV.....mladí začínající autoři do 35 let

Téma: bez omezení.

Hodnoceny jsou dvě oblasti: poezie a próza.

Podmínky pro I. – III. kategorii:

Počet příspěvků z každé školy:

Poezie: 1 – 3 básně od jednoho autora v každé věkové kategorii.

Próza: 1 práce v každé věkové kategorii, rozsah práce – maximálně 3 normostrany A4

Podmínky pro IV. kategorii:

Účastní se začínající autoři, kteří nejsou členy Obce spisovatelů ani Asociace spisovatelů.

Poezie: 8–12 básní

Próza: 6-12 normostran A4 textu

V práci uveďte: jméno a příjmení žáka (autora), soutěžní kategorii, ročník, školu a název práce, (kontakt na autora i školu – telefon, e-mail), rok narození (soutěžící ve IV. kategorii)

Příspěvky zasílejte elektronicky. Typ písma: Times New Roman, velikost 12. Všechny soutěžní práce musí být původní, nepublikované a dosud v soutěžích nevyhodnocené (za tyto podmínky přebírá u soutěžících I. – III. kategorie plnou odpovědnost vysílající škola).

Hodnocení: posuzuje se obsah, forma a jejich hodnota jazyková, oceňuje se originalita myšlenky a působivost. Zejména se bere v úvahu stránka kompoziční a stylistická.

Soutěžní práce zasílejte do 31. 1. 2022

elektronicky na adresu: tereza@zsprosec.cz

Výhodnocení odbornou porotou proběhne do: 20. 4. 2022.

V každé kategorii obdrží soutěžící, kteří se umístili na prvních třech místech, hodnotné věcné odměny.

Slavnostní vyhlášení výsledků soutěže spojené s interpretací nejlepších prací za účasti poroty a čestného hosta se uskuteční v sobotu 14. 5. 2022 v Proseči, pozvánka úspěšným autorům bude zaslána do 29. 4. 2022.

Všechny zúčastněné školy a autoři obdrží do 30. 6. 2022 výsledkovou listinu. Soutěž disponuje vlastní webovou doménou: www.terezanovakova.cz

Informace: tel.: 728 782 000, e-mail: pecina.z@zsprosec.cz

Š

O

T

E

K

Tisk listopadového čísla ŠOTKA finančně zajistila společnost GRANITA Lomy s.r.o., jejímž hlavním předmětem podnikání je těžba, úprava a prodej kameniva. Společnost GRANITA Lomy s.r.o. zaujímá výraznou pozici ve výrobě drceného kameniva v Pardubickém kraji.

Za tuto podporu společnosti GRANITA Lomy s.r.o. velmi děkujeme!

Odkazy:

mimibazar.cz

novinky.cz

www.google.com

www.i-creative.cz

<http://www.icej.cz/>

www.veskole.cz

ŠKOLNÍ
ČASOPIS ROKU 2015

KVALITNÍ ŠKOLNÍ ČASOPIS
ABECEDA, O. S., 2012